

ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ З ПРОДУКТАМИ ХАРЧУВАННЯ ВЕГАНСЬКОЇ ТА ВЕГЕТАРІАНСЬКОЇ ДІЄТ

Тищенко А.М., Головченко О.С.

*Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна
anastasiia.tyshch@gmail.com*

Вступ. В наш час дуже актуально правильно харчуватися, мати регулярне фізичне навантаження, якісний здоровий сон, контролювати рівень стресу та інше, що дозволяє дбати про своє здоров'я. Харчування є одним з основних заходів, які впливають на здоров'я та якість життя в цілому, чому є велика кількість науково доведених фактів. Існує маса різноманітних дієт та рекомендацій, щодо споживання різних категорій продуктів. Однією з популярних дієт серед молоді, людей похилого віку, вагітних є веганство і вегетаріанство. Враховуючи особливість раціону харчування при таких дієтах, необхідно дослідити можливі аспекти взаємодії, які можуть виникнути при сумісному прийому з лікарськими препаратами, оскільки при взаємодії ліків і компонентів їжі відбувається зміна фармакологічних механізмів дії препаратів, що призводить до зміни терапевтичного ефекту чи виникнення непередбачуваної побічної дії. Все це відбувається через вплив на лікарські препарати біологічно активних компонентів, які містяться в продуктах харчування, внаслідок виникнення лікарсько-харчових взаємодій.

Мета. Вивчення літературних даних, узагальнення і системний аналіз описаних у літературі аспектів можливої взаємодії при дотриманні вегетаріанського та веганського режимів харчування.

Матеріали та методи. У дослідженні було проаналізовано широке коло літературних джерел з мережі Internet, а саме статті з електронної бази даних медичних і біологічних публікацій PubMed, Healthline Media, видання «Український медичний часопис», журналу «Європейський журнал фармацевтичних наук», інформаційно-аналітичного ресурсу GreenPost тощо.

Результати та їх обговорення. Вплив компонентів харчових продуктів на лікарський препарат може відбуватись на всіх етапах фармакокінетичних перетворень: всмоктування, розподілу, метаболізму та виведення. Харчові продукти, які входять у піраміду раціону харчування веганів і вегетаріанців, досить різноманітні, але основу складають овочі та фрукти, зернові культури.

В більшості випадків клінічно значимі взаємодії відбуваються на етапі метаболічних перетворень лікарських препаратів. Компоненти деяких овочів та фруктів мають інгібуючу дію на метаболізм, опосередкований ферментами CYPs, саме ці ферменти відіграють важливу роль у метаболізмі і виведенні більшості ліків та інших ксенобіотиків з організму, і відповідають за 80% всіх реакцій окиснення фази функціоналізації. Тому вживання разом з лікарськими препаратами, метаболізм яких відбувається за участі CYPs має контролюватися лікарем. До цих продуктів відноситься броколі, брюссельська капуста, біла капуста, цвітна капуста, редька, крес-салат – в літературі описано їх вплив на метаболізм таких препаратів, як клозапін, оланзапін, флувоксамін, галоперидол,

мелатонін, рамелтеон, тизанідин та теофілін. Гіркий яблучний сік має таку ж силу інгібування на CYP3A4, як і грейпфрутовий сік, в клінічних дослідженнях спостерігалось подвоєння концентрації ніфедипіну в сироватці крові при сумісному вживанні із соком. Одночасне застосування грейпфруту з антагоністами кальцієвих каналів, які також метаболізуються CYP3A4, застосовують для зниження артеріального тиску, при такій взаємодії може спостерігатися критичне зниження тиску, що може призвести до необоротних станів. Препарати, при прийомі яких можна очікувати подвоєння концентрації в сироватці крові при прийомі разом з грейпфрутовим соком, окрім блокаторів кальцієвих каналів, це статини (аторвастатин, ловастатин), засоби, що застосовуються при еректильній дисфункції (силденафіл, тадалафіл), анксиолітики (алпразолам, буспірон), протиепілептичні та засоби для лікування мігрені (елетриптан, ерготамін, карбамазепін), імунодепресанти (циклоспорин, сіролімус), та інші (апребітан, бозентан, івабрадин, еплеренон, лоратадин, лоперамід, саквінавір) – саме ці препарати є найчутливішими при одночасному вживанні. Компоненти часнику також мають інгібуючу дію на ферменти CYPs клінічних дослідження показали, що тривале застосування часникових капсул призвело до значного зниження плазмових концентрацій саквінавіру, який метаболізується за допомогою CYP3A4.

Висновки. Оскільки ризики взаємодії між лікарськими препаратами і продуктами харчування можуть виникати при різних умовах лікування, дослідження такої взаємодії мають велике значення. Для досягнення успішної фармакотерапії, необхідно знати аспекти потенційної взаємодії, досліджувати способи її уникнення, знати та запобігати ризикам, які при цьому виникають. Вивчення лікарсько-харчових взаємодій, у випадку веганського і вегетаріанського способів харчування, є необхідним через постійне зростання інтересу до цього виду дієт.